

ЧЛЕНСТВО УКРАЇНИ В СОТ: ОГЛЯД ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КОМЕНТАРІ ДО НИХ

Червень 2008 р.

Цей Огляд було підготовлено за підтримки американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (АМР США) в рамках Проекту сприяння торгівлі та інвестиціям USAID/TIBA (контракт № AFP-I-00-04-00005-00).

Проект сприяння торгівлі та інвестиціям USAID/TIBA впроваджується консорціумом на чолі з компанією "Буз Аллен Гамільтон" (Booz Allen Hamilton). До консорціуму також входять компанії Emerging Markets Group, Economic Integration Forum, Crimson Capital та Mendez England.

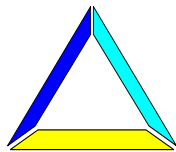
Огляд підготовлено Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій на замовлення Проекту.

Авторський колектив: Ігор Бураковський, Віталій Кравчук, Анна Кузнецова, Катерина Куценко, Ольга Мегеда, Вероніка Мовчан, Дмитро Науменко, Катерина Пількевич, Євген Раздорожний, Марія Рижкова, Наталя Сисенко, Ярослава Сучок, Катерина Шинкарук та Інна Юзефович.

Погляди авторів, висловлені в даному звіті, можуть не співпадати з поглядами Агентства США з міжнародного розвитку або Уряду Сполучених Штатів Америки.

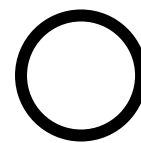
Публікацію Огляду здійснено за підтримки Міжнародної благодійної організації «Гуманітарний фонд «Єдиний світ»».

**Лого
USAID**

**Інститут економічних
досліджень та політичних
консультацій**

вул. Рейтарська, 8/5-А,
м. Київ, 01034
тел. (+38044) 278-6342, 278-6360
факс 278-6336
<http://www.ier.kiev.ua>

**Міжнародна благодійна
організація «Гуманітарний
фонд «Єдиний світ»**

вул. Спортивна площа, 3,
м. Київ, 01601
тел. (+38044) 494-04-15,
факс (+38044) 494-04-15
e-mail: oneworld@ukr.net

ЧЛЕНСТВО УКРАЇНИ В СОТ: ОГЛЯД ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КОМЕНТАРІ ДО НИХ

Вступне слово

Протягом 1993 – 2008 рр. Україна вела переговори щодо вступу до Світової організації торгівлі і, нарешті, в травні 2008 року стала 152-членом цієї впливової міжнародної інституції. Тепер Україна має забезпечити практичне виконання всіх тих зобов'язань, які були узгоджені в процесі переговорів, що дасть можливість країні максимальною мірою скористатись перевагами від членства в СОТ.

Слід відзначити, що процес вступу України до СОТ супроводжувався досить інтенсивними дискусіями щодо можливих наслідків членства для економіки України в цілому та для окремих секторів. Такі дискусії відіграли позитивну роль, оскільки вони сприяли глибшому розумінню особливостей інтеграції України в світогосподарські процеси в цілому та в торгівлю товарами та послугами зокрема, ролі та функцій СОТ у міжнародній системі регулювання складових торговельної та пов'язаних з нею сфер економічної політики.

Важливо також, що обговорення проблематики СОТ дало можливість більш реалістично оцінити потенційні та наявні порівняльні переваги національної економіки та визначити проблеми, без вирішення яких реальне посилення конкурентоспроможності українських виробників на світових ринках практично неможливе.

Членство в СОТ накладає на країну-члена цілком конкретні зобов'язання, які за змістом можна досить умовно об'єднати в наступні групи:

по-перше, це зміни, що стосуються національного торговельного режиму в цілому (ввізні та вивізні мита, правила та процедури митної оцінки та походження товарів, принципи застосування захисних заходів у торгівлі, тощо);

по-друге, це запровадження на національному рівні міжнародних принципів та процедур застосування технічних норм та стандартів, санітарних та фітосанітарних заходів, тощо, тобто інструментів забезпечення безпеки споживачів;

по-третє, це зміни національного режиму регулювання окремих секторів промисловості та сільського господарства, сектору послуг.

Саме ці зобов'язання України перед СОТ стали предметом аналізу та коментарів у даному Огляді, що робить цю публікацію надзвичайно своєчасним та важливим інформаційним джерелом для всіх, хто так чи інакше причетний до проблем міжнародної торгівлі та торговельної політики.

Валерій Пятницький,

Заступник Міністра економіки України

Вступ

Вступ України до СОТ означає на практиці не тільки завершення формальних переговорних процедур, а також запровадження цілком конкретних норм, правил та принципів, яких має дотримуватись Україна в галузі регулювання зовнішньої торгівлі товарами та послугами та у суміжних з торговельною політикою галузях. Зобов'язання України перед СОТ стосуються досить широкого кола питань, тоді як їх зміст потребує серйозного аналізу вже з точки зору забезпечення їх неухильного дотримання. Це й зумовило необхідність підготовки даного Огляду.

Тому ми сподіваємось, що даний Огляд стане в пригоді широкому колу читачів, а саме:

- політикам та урядовцям як джерело інформації щодо зобов'язань України перед СОТ, які мають обов'язково враховуватись при підготовці відповідних законодавчих актів та рішень щодо економічної політики в різних сферах;
- підприємцям як пояснення змін регуляторного режиму, які вже мали місце та будуть відбуватись надалі в процесі реалізації зобов'язань України перед СОТ, що конче необхідно для того, щоб адекватно відреагувати на ці зміни на рівні окремого підприємства;
- науковцям як корисний фактологічний матеріал для подальшого аналізу особливостей інтеграції України у світове господарство в цілому та міжнародні потоки товарів та послуг, зокрема, що дасть можливість краще зрозуміти зумовлені глобалізацією виклики, а також напрямки та механізми використання потенціалу міжнародного поділу праці для прискорення соціально-економічного розвитку країни;
- студентам як корисний ілюстративний матеріал щодо участі України в інституційних механізмах функціонування світової торговельної системи;
- усім, хто цікавиться проблемами міжнародних економічних відносин, як досить інформативний опис діяльності СОТ та особливостей членства України в цій організації.

За зрозумілих причин представлений Огляд дає можливість читачам ознайомитись зі змістом лише ключових, на думку авторів Огляду, зобов'язань України, які витікають зі членства СОТ. Тому цю публікацію слід розглядати в якості своєрідного путівника по Світовій організації торгівлі та наслідкам членства в цій шанованій та впливовій міжнародній інституції для економіки України в цілому та окремих її галузях. Сподіваємось, що такий путівник допоможе всім бажаючим зорієнтуватись в змінах, які очікують Україну після вступу до СОТ.

Ігор Бураковський, Голова Правління - Директор Інституту економічних досліджень та політичних консультацій	Вероніка Мовчан, Директор з наукової роботи Інституту економічних досліджень та політичних консультацій
---	--

ЗМІСТ

РЕЗЮМЕ	7
ЧАСТИНА А. ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД	8
СВІТОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ТОРГІВЛІ: ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ФУНКЦІОНУВАННЯ	8
ОСНОВНІ ЕТАПИ ПРИЄДНАННЯ УКРАЇНИ ДО СОТ	8
ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ЧЛЕНСТВА В СОТ	9
ІМПОРТНІ МИТА	10
КІЛЬКІСНІ ОБМЕЖЕННЯ	12
ЕКСПОРТНІ МИТА	13
СУБСИДІЇ ТА КОМПЕНСАЦІЙНІ ЗАХОДИ В ПРОМИСЛОВОСТІ	14
АНТИДЕМПІНГОВІ, КОМПЕНСАЦІЙНІ ТА ЗАХИСНІ ЗАХОДИ	15
ТЕХНІЧНІ НОРМИ ТА СТАНДАРТИ	15
САНІТАРНІ ТА ФІТОСАНІТАРНІ ЗАХОДИ	16
РЕГУЛЮВАННЯ ТОРГІВЛІ ПОСЛУГАМИ	17
ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	18
ВПЛИВ НА ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ	19
ЧАСТИНА В. СЕКТОРАЛЬНІ АСПЕКТИ	21
СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ТА ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ	21
ПРОМИСЛОВІСТЬ	22
ЦУКРОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ	23
МЕТАЛУРГІЙНА ГАЛУЗЬ	24
ХІМІЧНА ПРОМИСЛОВІСТЬ	25
ТЕКСТИЛЬНА ПРОМИСЛОВІСТЬ	25
АВТОМОБІЛЬНА ПРОМИСЛОВІСТЬ	26
СЕКТОР ПОСЛУГ	26
ФІЛІЇ ІНОЗЕМНИХ БАНКІВ	28
СТРАХОВА СПРАВА	29
ЧАСТИНА С. ЧЛЕНСТВО В СОТ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ТОРГОВЕЛЬНІ УГОДИ	31
УГОДА ПРО ВІЛЬНУ ТОРГІВЛЮ З ЄС	31
ДОДАТОК 1. БАЗОВІ БАГАТОСТОРОННІ ТОРГОВЕЛЬНІ УГОДИ СОТ	32
ДОДАТОК 2. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ ЩОДО ВВІЗНИХ МИТ	33

РЕЗЮМЕ

В цьому Огляді розглядаються зобов'язання України перед Світовою організацією торгівлі та зумовлені ними зміни національного торговельного режиму та політики щодо розвитку окремих галузей економіки, причому для наочності зміст окремих зобов'язань порівнюється з умовами приєднання до СОТ інших країн.

З метою повного та комплексного висвітлення відповідних питань аналітичні матеріали та коментарі до них викладено наступним чином:

1. Загальні принципи функціонування СОТ
2. Загальноекономічні наслідки членства в СОТ
3. Ввізні та вивізні мита
4. Кількісні обмеження
5. Субсидії
6. Антидемпінгові, компенсаційні та захисні заходи
7. Технічні норми та стандарти
8. Санітарні та фітосанітарні заходи
9. Регулювання торгівлі послугами
10. Вплив на сільське господарство
11. Вплив на промисловість
12. Цукрова промисловість
13. Металургія
14. Хімічна промисловість
15. Текстильна промисловість
16. Автомобільна промисловість
17. Сектор послуг
18. Філії іноземних банків
19. Страхова справа
20. Зона вільної торгівлі з ЄС

ЧАСТИНА А. ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД

СВІТОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ТОРГІВЛІ: ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ФУНКЦІОНУВАННЯ

- Світова організація торгівлі (СОТ), що є наступником Генеральної угоди про тарифи та торгівлю (ГАТТ) 1947 року, почала свою діяльність 1 січня 1995 року.
- Серед ключових завдань СОТ є контроль за виконанням угод і домовленостей пакета документів Уругвайського раунду переговорів (Додатки до Угоди про СОТ) та будь-яких майбутніх угод, які регулюють питання міжнародної торгівлі; проведення багатосторонніх торговельних переговорів і консультацій між зацікавленими країнами-членами з питань подальшої лібералізації торгівлі, врегулювання торговельних суперечок та проведення оглядів національної торговельної політики країн-членів СОТ; співробітництво з іншими міжнародними організаціями з питань, що стосуються функціонування світової торговельної системи.
- Головна мета діяльності СОТ полягає в тому, щоб торговельні стосунки країн (та, відповідно, функціонування багатосторонньої торговельної системи) базувались на цілком конкретних принципах, а саме:
  - взаємне надання режиму найбільшого сприяння (РНС) в торгівлі, що означає відсутність дискримінації у застосуванні тарифів та інших регуляторних заходів щодо товарів та послуг, що походять з різних країн. Винятками з РНС є торгівля між учасниками регіональних торговельних угод та Генеральна система преференцій;
  - взаємне надання національного режиму товарам та послугам іноземного походження, що означає на практиці відмову від дискримінації іноземних виробників на національному ринку на користь національних виробників;
  - регулювання торгівлі переважно тарифними заходами;
  - відмова від використання кількісних та інших обмежень торгівлі;
  - прозорість торговельної політики;
  - вирішення торговельних суперечок шляхом консультацій та переговорів.
- Пакет домовленостей Уругвайського раунду нараховує більше 50 угод та інших домовленостей. Основними серед них є Марракеська Угода про створення СОТ та багатосторонні торговельні угоди про торгівлю товарами (ГАТТ), послугами (ГАТС) та про пов'язані з торгівлею аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС) (Див. Додаток 1).
- Інша частина документів Уругвайського раунду складається із рішень та декларацій міністрів-представників країн-членів СОТ, що стосуються широкого кола питань функціонування багатосторонньої торговельної системи та різних напрямків діяльності СОТ.
- Слід окремо зазначити, що СОТ також забезпечує реалізацію цілої низки так званих галузевих тарифних ініціатив, які спрямовані на лібералізацію міжнародної торгівлі окремими товарами.

ОСНОВНІ ЕТАПИ ПРИЄДНАННЯ УКРАЇНИ ДО СОТ

- Україна подала офіційну заяву про намір країни приєднатись до ГАТТ 30 листопада 1993 року. 17 грудня того ж року було сформовано Робочу групу з питань розгляду заявки про вступ України до ГАТТ, а вже 26 липня 1994 року Україна передала на розгляд Робочої групи Меморандум про зовнішньоторговельний режим.
- За 14 років переговорів було проведено 17 офіційних засідань Робочої групи з розгляду заявки України про вступ до СОТ.

- Протягом цього періоду було успішно проведено переговори з доступу до ринків товарів і послуг із 52 країнами - членами Робочої групи: Австралією, Аргентиною, Болгарією, Бразилією, В'єтнамом, Вірменією, Гватемалою, Гондурасом, Грузією, Домініканською Республікою, Еквадором, Естонією, Єгиптом, ЄС, Новою Зеландією, Державою Ізраїль, Індією, Індонезією, Ісландією, Канадою, Киргизстаном, КНР, Колумбією, Південною Кореєю, Кубою, Латвією, Литвою, Малайзією, Марокко, Мексикою, Молдовою, Монголією, Норвегією, Панамою, Парагваєм, Перу, Польщею, Румунією, Сальвадором, Словаччиною, Словенією, США, Таїландом, Тайванем, Туреччиною, Угорщиною, Уругваєм, Хорватією, Чехією, Швейцарією, Шрі-Ланка та Японією. Результати цих переговорів були зафіксовані у двосторонніх протоколах про доступ до ринків товарів та послуг та відповідних домовленостях.
- 25 січня 2008 року відбулося останнє засідання країн-членів Робочої групи з питань розгляду заявки про вступ України до СОТ, на якому було схвалено Звіт Робочої групи, Консолідований розклад по тарифах, Консолідований розклад по послугах та подальші кроки щодо завершення технічного оформлення вступу України до СОТ.
- 5 лютого 2008 року на засіданні Генеральної Ради СОТ був підписаний протокол щодо вступу України до СОТ.
- 10 квітня 2008 року Верховна Рада України ратифікувала даний протокол і 16 травня Україна офіційно стала 152 країною - членом Світової організації торгівлі.

ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ЧЛЕНСТВА В СОТ

- Тривалий період переговорів, який передував членству України у СОТ, призвів до того, що значна частина змін, закріплених в умовах вступу України, вже відбулась. Так, наприклад, було суттєво знижено ввізні мита, прийнято новий Митний Кодекс, переглянуто систему державної допомоги, посилено захист прав інтелектуальної власності, тощо.
- Тому різкої зміни торговельного та регуляторного режиму внаслідок вступу України до СОТ не відбулось. Більшість секторів економіки вже протягом тривалого часу фактично працювали за правилами, які діють у СОТ.
- В цілому ж членство України у СОТ означатиме для національних виробників:
  - Покращення доступу до ринків країн-членів СОТ та отримання гарантій щодо збереження умов цього доступу у майбутньому;
  - Узгодження значної частини національних нетарифних заходів регулювання торгівлі з міжнародними нормами та правилами;
  - Доступ до незалежного механізму вирішення торговельних суперечок з країнами-членами СОТ;
  - Можливість впливати на майбутні правила міжнародної торгівлі;
  - Можливість захищати інтереси національних виробників в переговорах щодо вступу до СОТ інших країн, насамперед країн СНД, які є важливими торговельними партнерами України.
- Ось чому вступ України до СОТ матиме позитивний вплив на економічний розвиток країни та добробут населення. За оцінками Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, вступ до СОТ призведе до зростання реальних доходів домогосподарств на 5-7% та реального ВВП не менше ніж на 2% у середньостроковій перспективі.
- У довгостроковій перспективі економічний вигравш України буде значно більшим, оскільки протягом цього часу лібералізація торговельного режиму та регуляторні зміни відповідно до норм та правил СОТ сприятимуть структурним змінам, які, в свою чергу, стимулюватимуть підвищення ефективності економіки країни.
- Завдяки членству України у СОТ очікується зростання як експорту, так імпорту. Стимулом для зростання експорту стане покращення доступу до ринків, насамперед завдяки зниженню нетарифних бар'єрів у торгівлі товарами та послугами, а також деякому здешевленню імпортованих сировини та матеріалів завдяки зниженню відповідних ввізних мит на них.
- Що стосується імпорту, то його зростання переважно пояснюється зниженням ввізних мит,

насамперед на сільськогосподарські товари та продукцію харчової промисловості.

- Виграш економіки України від вступу до СОТ супроводжуватиметься змінами структури національного виробництва, що призведе до певного перерозподілу робочої сили з секторів, позиції яких погіршаться, в тому числі внаслідок посилення міжнародної конкуренції, на користь галузей, які виграють внаслідок появи нових можливостей для розвитку.

ІМПОРТНІ МИТА

- Ключовим завданням СОТ є поступова лібералізація торгівлі товарами шляхом послідовного зниження та зв'язування тарифів, про що країни-члени домовляються між собою в процесі багатосторонніх переговорів.
- Зв'язування тарифів означає, що країни-члени зобов'язуються не запроваджувати ставки ввізних мит, які б перевищували встановлений рівень. Це зобов'язання фіксується в національному Розкладі тарифів країни, який є невід'ємною частиною правової системи СОТ.
- Також, в рамках СОТ діє 19 галузевих ініціатив, які передбачають уніфіковане зниження або скасування ввізних мит для певних категорій товарів (тарифних ліній) усіма країнами-членами СОТ, що приєдналися до цих ініціатив. Більшість з них передбачають скасування (нульові ставки) імпортного мита на відповідні товари. Водночас, ініціативи щодо текстилю та хімічних товарів передбачають зв'язування тарифних ставок, а не їх скасування.
- Слід зазначити, що зобов'язання України щодо граничної величини ставок ввізного мита незначною мірою відрізняються від рівня тарифного захисту, який діяв на момент вступу країни до СОТ.
- Для значної кількості товарів ще у 2005 році Україна знизила ставки ввізного мита до рівня, який відповідає або є навіть нижчим порівняно з рівнем зв'язаних ставок. Водночас для найбільш чутливих товарів, на які припадає значна частка імпорту, збережено досить високі ставки імпортного мита.
- В цілому ж членство в СОТ означає порівняно незначну зміну середньоарифметичної ставки режиму нації найбільшого сприяння (РНС), але скорочення середньозваженої ставки мита є досить значним (див. Таблицю 1).

Таблиця 1. Порівняння РНС ставок ввізного мита в Україні до вступу до СОТ та кінцевих зв'язаних ставок відповідно до зобов'язань України.

	Сільсько- господарські товари	Промислові товари	По всій номенклатурі
Середньоарифметична РНС ставка до змін митних тарифів у 2005 році	19,71	8,29	10,47
Середньоарифметична РНС ставка на момент набуття членства у СОТ	13,84	4,40	6,51
Середньоарифметична кінцева зв'язана РНС ставка	11,16	4,85	6,28
Середньозважена РНС ставка до змін митних тарифів у 2005 році	21,10	6,70	7,77
Середньозважена РНС ставка на момент набуття членства у СОТ	18,19	6,11	7,02
Середньозважена кінцева зв'язана РНС ставка	10,07	4,77	5,09

Джерела: Міністерство економіки України, USAID на основі даних торгівлі 2004-2005 років.

Примітка: РНС ставка – це ставка імпортного мита, яка застосовується до товарів походженням з країн, яким Україна надала режим нації найбільшого сприяння.

- Для сільськогосподарських продуктів вступ до СОТ означає зниження середньозваженої ставки РНС з 18% (на момент вступу до СОТ) до 10% (кінцева зв'язана ставка). Максимальні зв'язані ставки встановлені для цукру (50%) та соняшникової олії (30%).
- Зниження ввізних мит для промислових товарів було порівняно меншим, ніж для сільського господарства. Для значної кількості категорій промислових товарів зв'язані ставки ввізного мита є навіть вищими порівняно з поточним рівнем захисту (див. Додаток 2). Однак за рахунок зниження ввізних мит на продукцію машинобудування, яка займає значну частку українського імпорту, відбувається досить помітне загальне зниження середньозваженого рівня тарифного захисту в промисловості. Для промислових товарів максимальна ставка сягає 25%.
- Україна зобов'язалась приєднатися до 16 з 19 галузевих ініціатив, які стосуються таких груп товарів як сталь, іграшки, деревина, кольорові метали, фармацевтичні препарати, папір, сільськогосподарська техніка, меблі, інформаційні технології, наукове, медичне обладнання, будівельна техніка, дистильовані спирти, хімічна продукція, текстиль та одяг, цивільна авіація.
- Приведення ввізних мит у відповідність до рівня тарифів, передбачених більшістю ініціатив, відбулося одразу після вступу до СОТ. Винятками є ініціатива «цивільна авіація», до якої Україна має приєднатись у 2010 році, а також «дистильовані спирти». Зобов'язання України стосовно дистильованих спиртів передбачає збереження специфічної ненульової ставки тарифу на наступні три роки після вступу України до СОТ. Після завершення цього терміну Україна має запровадити нульову ставку мита на товари, що відносяться до ініціативи «дистильовані спирти».
- Перехідні періоди (тобто поступове зниження імпорتنих мит за певними правилами) встановлені для декількох груп товарів, у тому числі для окремих видів м'яса, риби, насіння, алкогольних напоїв, полімерних матеріалів та гуми, металів, меблів, а також продукції машинобудування, зокрема окремих видів транспортних засобів. В цілому це стосується 320 тарифних ліній, що складає близько 3% загальної товарної номенклатури України.
- Максимальна тривалість перехідних періодів складає п'ять років до 2013 року, але переважна більшість закінчується у 2010-2011 роках.
- Перегляд ввізних мит внаслідок вступу до СОТ не торкається угод про вільну торгівлю, які уклала Україна, у тому числі з країнами СНД та Македонією.
- Зв'язані ставки ввізних мит України є нижчими, ніж в окремих інших країнах-членах СОТ (див. Таблицю 2). Це пояснюється конкретними історичними особливостями приєднання цих країн до СОТ та відповідними міжнародними домовленостями.
- Лібералізація імпорту внаслідок членства у СОТ призведе до посилення конкуренції на внутрішньому ринку України, що стимулюватиме підвищенню ефективності економіки в цілому та подальшу зміну структури виробництва. Водночас, розширення пропозиції імпорتنих товарів та послуг на українському ринку створює передумови для зниження цін та позитивно впливає на добробут споживачів завдяки розширенню асортименту..

Таблиця 2. Порівняння середньоарифметичних зв'язаних ставок ввізного мита окремих країн-членів СОТ та України

	Сільськогосподарські товари	Промислові товари	По всій номенклатурі
Аргентина	32,6	31,8	31,9
Австралія	3,4	11,0	9,9
Бразилія	35,5	30,8	31,4
Болгарія	42,4	23,0	25,6
Вірменія	14,7	7,5	8,5
Канада	16,9	5,3	6,8
Китай	15,8	9,1	10,0
Європейський Союз	15,4	3,9	5,4
Грузія	13,4	6,5	7,4
Киргизстан	13,0	6,7	7,5
Молдова	13,4	6,0	6,9

	Сільськогосподарські товари	Промислові товари	По всій номенклатурі
США	5,2	3,3	3,5
В'єтнам	18,5	10,4	11,4
Україна	11,2	4,9	6,3

Джерело: World Tariff Profile 2006. – www.wto.org

КІЛЬКІСНІ ОБМЕЖЕННЯ

- Генеральна угода про тарифи та торгівлю (ГАТТ) забороняє застосування квот, ліцензій на імпорт/експорт та будь-яких інших заходів, що обмежують чи стримують торгівлю. Але при цьому за країнами-членами СОТ зберігається право використовувати в якості інструментів регулювання зовнішньої торгівлі мита, податки та інші відрахування.
- Водночас, в системі СОТ існує три винятки із загального правила, що забороняє використання квот, а саме:
  - Країни-члени мають право тимчасово забороняти чи обмежувати експорт з метою попередження чи усунення критичного дефіциту продовольства чи інших товарів, що є важливими для країни-експортера;
  - Країни-члени мають право застосовувати заборону або обмеження імпорту чи експорту, якщо вони є необхідними для запровадження стандартів чи правил для класифікації, сортування чи розповсюдження товарів в міжнародній торгівлі;
  - Країни-члени мають право застосовувати обмеження імпорту на будь-які види продукції сільського господарства чи рибальства для реалізації урядових заходів, що:
    - обмежують продаж та виробництво товарів, «подібних за споживчими якостями» із вітчизняними продуктами;
    - усувають тимчасовий надлишок подібних вітчизняних товарів шляхом пропонування надлишку певним групам внутрішніх споживачів безкоштовно або за цінами, нижчими від ринкових;
    - обмежують виробництво тваринної продукції, що прямо залежить від імпортованого товару, якщо внутрішнє виробництво цієї продукції є відносно несуттєвим.
- Ці винятки гарантують країнам-членам СОТ, що імпорт продукції сільського господарства та рибальства не вплине на реалізацію внутрішніх урядових програм щодо підтримки виробництва продукції сільського господарства чи рибальства. Країни, що застосовують такі заходи, мають уникати суттєвої зміни співвідношення імпорту та загального внутрішнього виробництва відповідного товару. Слід також окремо зазначити, що країна-член СОТ зобов'язана публічно повідомляти про загальну кількість чи вартість товарів, які дозволяється імпортувати.
- Крім того, ГАТТ містить положення, що дозволяють використовувати кількісні обмеження торгівлі у разі виникнення дефіциту платіжного балансу, який може реально загрожувати макроекономічній стабільності країни.
- Відповідно до своїх зобов'язань, Україна скасує і не буде повторно впроваджувати або застосовувати кількісні обмеження на імпорт або інші нетарифні заходи, такі як ліцензування, заборони, дозволи, вимоги попереднього санкціонування та інші обмеження з подібним ефектом, використання яких не може бути обґрунтовано згідно з положеннями відповідної Угоди СОТ.
- Також, Україна підтвердила, що з дати вступу до СОТ вимоги щодо ліцензування експорту та інші експортні обмеження та контроль, або будь-які заходи, що будуть запроваджені у майбутньому, застосовуватимуться у відповідності з правилами СОТ.
- З дати вступу до СОТ Україна зобов'язалась скасувати заборону на експорт брухту кольорових металів та відмінити обмеження на експорт зерна, дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння, крім золота, срібла та діамантів.
- Україна зобов'язалась встановити тарифну квоту на цукор-сирець тростинний у розмірі 260 000

тон з щорічним збільшенням її величини на 3900 тон. Кінцевий обсяг квоти буде досягнуто через два роки і зафіксовано на рівні 267 800 тон. Протягом трьох років після вступу до СОТ Україна затвердить порядок розподілу тарифних квот на ввезення цукру-сирцю з тростини на підставі методу «хто перший подав заявку на квоту, той перший її отримав».

- Порядок застосування тарифних квот в рамках угоди про вільну торгівлю з Македонією не буде змінений внаслідок членства України у СОТ.
- Автоматичним результатом вступу України в СОТ стало скасування квот на прокат чорних металів, які раніше обмежували український експорт в ЄС.

ЕКСПОРТНІ МИТА

- Відповідно до правил ГАТТ країни-члени СОТ можуть використовувати експортні мита як інструмент тарифного регулювання експорту. При цьому стягнення мита має здійснюватись у відповідності із принципом режиму найбільшого сприяння. Відповідно до цього принципу країна, що встановлює мито на експорт товарів у певний пункт призначення, повинна застосовувати мито за такими самими ставками, які визначено для експорту в усі інші пункти призначення.
- Близько третини країн-членів СОТ стягують експортне мито, переважно на сировинні товари. Здебільшого, це країни, що розвиваються, для яких характерний високий ступінь залежності від одного (сировинного) товару. Наявність в країні недостатньо розвинутого та неефективного переробного сектору часто використовується як обґрунтування для необхідності стягнення експортного мита з сировини. Країнам, що розвиваються, також надається багато інших виключень з правил та норм СОТ.
- Більшість індустриальних країн мають двосторонні або регіональні домовленості, які забороняють застосовувати експортне мито. До того ж сільськогосподарське лобі в цих країнах всіляко протидіють оподаткуванню експорту сільгосппродукції.
- Як правило, більшість країн використовують адвалорні ставки експортного мита, що спрощує їх порівняння та полегшує переговорний процес щодо подальшої тарифної лібералізації.
- До моменту вступу України до СОТ вивізні мита застосовувалися лише до декількох видів товарів, зокрема, насіння олійних культур (соношника, рижю, льону), живої худоби, шкіряної сировини, а також брухту чорних і кольорових металів (див. Таблицю 3).

Таблиця 3. Зміни ставок експортного мита відповідно до зобов'язань України перед СОТ

Найменування товару	Ставка мита до вступу до СОТ	Ставка мита одразу після вступу до СОТ	Крок зменшення ставки	Кінцева ставка після вступу до СОТ
Насіння олійних культур	17%	16%	На 1% щорічно	10%
Жива велика рогата худоба	50%, 55% або 75% в залежності від виду худоби	50%	На 5% щорічно	10%
Шкірсировина	27% або 30% в залежності від виду худоби	30%	На 1% щорічно	20%
Брухт чорних металів	30 євро за тонну	25 євро за тонну	Перший рік-зменшення до 18 євро за тонну; далі – щорічне зменшення на 1,6 євро	10 євро за тонну
Брухт кольорових металів	30 євро за тонну	30%	На 3% щорічно	15%

Джерела: Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур» № 2773-IV від 7 липня 2005 року, Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про вивізне (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину» № 356-V від 16 листопада 2006 року, Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про вивізне (експортне) мито на відходи та брухт чорних металів» № 400-V від 30 листопада 2006 року, Закон України «Про ставки вивізного (експортного) мита на брухт легованих чорних металів, брухт кольорових металів та

напівфабрикати з їх використанням» № 441-V від 13 грудня 2006 року, Звіт робочої групи з питань вступу України до СОТ (WT/ACC/UKR/152 від 25 січня 2008)

- З дати вступу до СОТ Україна не застосовуватиме обов'язкові мінімальні експортні ціни та знизить експортні митні тарифи на насіння олійних культур, живу худобу, шкіри тварин, брухт чорних і кольорових металів (див. Таблицю 3). В той же час експортне мито як інструмент тарифного регулювання може використовуватись Україною і в майбутньому.
- Поступове зниження ставок вивізного мита матиме загальний позитивний вплив на економіку, оскільки робитиме українські товари більш привабливими для іноземних споживачів, а це в свою чергу стимулюватиме національних виробників активізувати свою присутність на зовнішніх ринках..
- З іншого боку, необхідно відзначити, що українські споживачі цих товарів (насіння олійних культур, живої худоби, шкір тварин, брухту чорних і кольорових металів) можуть зазнати втрат, оскільки їм доведеться конкурувати за них з іноземними споживачами та відповідно платити вищу ціну.

СУБСИДІЇ ТА КОМПЕНСАЦІЙНІ ЗАХОДИ В ПРОМИСЛОВОСТІ

- Питання несільськогосподарських субсидій регулюються Угодою про субсидії та компенсаційні заходи (Угода СКЗ), тоді як питання субсидій в сільському господарстві регулюються спеціальною Угодою про сільське господарство.
- Відповідно до правил СОТ субсидія визначається як “фінансове сприяння уряду або іншого державного органу, яке надає перевагу”. Субсидії включають прямі або потенційні грошові трансферти, податкові видатки, надання або закупівлю товарів та послуг державою, квазі-фіскальну діяльність та будь-яку іншу форму підтримки цін та доходів.
- Угода СКЗ регулює так звані адресні субсидії, тобто субсидії, які надаються підприємству, галузі, групі підприємств або галузей в країні або в адміністративній одиниці цієї країни.
- Правилами СОТ забороняється або обмежується надання субсидій, які мають негативний вплив на торгівлю, оскільки вони спотворюють умови міжнародної конкуренції. Згідно з цими правилами субсидії, що надаються урядом промисловості, поділяються на заборонені та такі, що дають підставу для застосування заходів.
- До заборонених відносяться експортні субсидії та субсидії, спрямовані на стимулювання використання власної продукції замість імпортованої.
- СОТ визначає три типи шкоди, які можуть завдаватись субсидіями: шкода, що завдана субсидіями країни-експортера національній промисловості країни-імпортера; шкода, що завдана конкуруючим експортерам, які змагаються за ринки в третій країні; шкода, що завдана експортерам внутрішніми субсидіями, які надаються країною-імпортером власній промисловості.
- У випадку, якщо органами СОТ буде встановлено, що запроваджені субсидії завдають серйозної шкоди, такі субсидії повинні бути скасовані або має бути усунутий їх негативний вплив. В протилежному випадку країни-імпортери можуть вдаватись до компенсаційних заходів, а саме до запровадження компенсаційного мита на імпорт з відповідної країни.
- Якщо субсидія не завдає шкоди, то її використання не забороняється. Таким чином членство в СОТ не означає автоматичну відміну субсидування, однак дисциплінує державу у сфері надання державної підтримки.
- В різні роки Україна практикувала надання субсидій різним галузям промисловості, зокрема суднобудівній, літакобудівній, космічній, автомобілебудівній, вуглевидобувній та іншим секторам промислового виробництва. Державна підтримка надавалась у різних формах, у тому числі у вигляді прямих субсидій підприємствам, пільгових тарифів на транспортні послуги при експортних відвантаженнях, звільнення або відстрочки від сплати податків, митних зборів тощо.
- У 2005 році значна частина субсидій була скасована, зокрема це стосується звільнення від сплати ПДВ, митних зборів на імпорт. Також було прийнято рішення про поступову відміну до 1 січня 2008 року звільнення від сплати податку на землю для більшості вищезгаданих галузей.
- З дати приєднання до СОТ Україна зобов'язалась не використовувати заборонені субсидії. Промислові субсидії надаватимуться відповідно до норм та вимог Угоди про СКЗ.

- Приєднання до відповідних правил СОТ сприятиме ефективному реформуванню економіки та державної політики підтримки, приведенню такої політики у відповідність із міжнародними вимогами, що сприятиме реалізації довгострокових цілей розвитку та зростання країни.
- Оскільки заборонені субсидії не використовувались в промисловості України на момент вступу до СОТ, не очікується значних негативних наслідків для промисловості внаслідок змін, яких зазнає система надання державної підтримки в Україні.

АНТИДЕМПІНГОВІ, КОМПЕНСАЦІЙНІ ТА ЗАХИСНІ ЗАХОДИ

- Угодами СОТ встановлюються правила, яких повинні дотримуватися країни при застосуванні заходів захисту від демпінгового або субсидованого імпорту або зростання імпорту, що завдає серйозної шкоди національному виробництву.
- Ініціатива щодо розслідування на предмет впровадження відповідних заходів може належати як урядові, так і національним виробникам, які звертаються з відповідним проханням. На практиці більшість розслідувань здійснюється саме на вимогу підприємців.
- Угода СОТ про захисні заходи дозволяє країнам-імпортерам тимчасово (на термін, що не перевищує 8 років) обмежувати імпорт продукції шляхом підвищення тарифів або застосування кількісних обмежень. Такі захисні заходи можуть вживатись тільки у випадку встановлення того факту, що значне зростання імпорту завдало або загрожує завдати серйозної шкоди національним виробникам подібної або безпосередньо конкурентної продукції.
- Країни-імпортери можуть стягувати підвищене мито в разі встановлення фактів недобросовісної торговельної практики з боку іноземних виробників відповідно до Угод про антидемпінгові заходи та про субсидії та компенсаційні заходи.
- Правила СОТ стосуються двох видів недобросовісної торговельної практики: країни-імпортери можуть накладати антидемпінгове мито на ввезену продукцію, яка реалізується за демпінговими цінами, та запроваджувати компенсаційне мито на субсидований імпорт.
- Якщо застосування захисних заходів у випадку різкого зростання імпорту вимагає доведення факту «серйозної шкоди», то коли йдеться про застосування компенсаційних або антидемпінгових мит важливо довести лише наявність матеріальної шкоди.
- При розслідуванні випадків недобросовісної конкуренції важливо, щоб виробники, які звертаються з заявою, представляли щонайменше 25% загального виробництва такої продукції в країні.
- Основні закони України щодо застосування антидемпінгових, компенсаційних та захисних заходів були прийняті у 1998 році. Вони значною мірою відповідають правилам СОТ, хоча деякі положення цих законів ще потребують внесення змін для забезпечення повної відповідності.
- Наприклад, показник мінімального обсягу демпінгового імпорту, передбачений в українському законодавстві, є вищим за показник, передбачений правилами СОТ. Також не відповідають правилам СОТ деякі положення законодавства про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну, зокрема щодо можливості завдання шкоди національному виробнику іншими факторами, ніж збільшення обсягів імпорту, та положення, які визначають процедуру застосування заходів нагляду щодо імпорту в Україну.
- Після вступу до СОТ Україна внесе зміни до своїх законодавчих актів щодо антидемпінгових, компенсаційних та захисних заходів з метою забезпечення застосування вказаних інструментів економічної політики у повній відповідності з нормами СОТ.
- Оскільки чинні ще до вступу України до СОТ режими антидемпінгових, компенсаційних та захисних заходів вже переважно відповідали правилам та нормам цієї організації, виконання Україною своїх зобов'язань в цій частині суттєво не впливає на режим захисту національного товаровиробника.

ТЕХНІЧНІ НОРМИ ТА СТАНДАРТИ

- Поступова лібералізація торговельного режиму в частині зменшення тарифних обмежень зумовила зростання уваги до нетарифних заходів регулювання торгівлі, серед яких провідне місце посідають технічні норми та стандарти.

- Угода про технічні бар'єри в торгівлі (Угода ТБТ) спрямована на мінімізацію торговельних перешкод, які виникають завдяки використанню технічних регламентів та стандартів, вимог до пакування та маркування, а також процедур оцінки відповідності товарів таким стандартам та вимогам.
- В Угоді використовується терміни «технічний регламент» для позначення стандартів, які є обов'язковими для дотримання, та «стандарт» для позначення стандартів, дотримання яких є добровільним.
- Положення Угоди ТБТ стосуються переважно стандартів продукції, а також методів обробки та виробництва лише у випадку, коли ці методи впливають на якість або інші характеристики продукції.
- Відповідно до правил СОТ національні стандарти країни-члена мають бути визначені та застосовані у спосіб, що не створює зайвих обмежень для торгівлі, або спиратись на відповідні міжнародно визнані стандарти.
- У випадку, якщо міжнародні стандарти та рекомендації вважаються неефективними або невідповідними для досягнення національних цілей, або міжнародні стандарти для даного товару не існують, країни можуть використовувати власні стандарти, розроблені на основі наукової інформації та доказів. В цьому випадку країни-члени мають надати достатню можливість зацікавленим сторонам прокоментувати проекти стандартів та взяти до уваги їх коментарі.
- У сфері технічного регулювання Україна зобов'язалась надавати пріоритет використанню міжнародних стандартів як основи для національних стандартів, технічних регламентів та процедур оцінки відповідності. До 30 грудня 2011 року всі технічні регламенти України будуть використовувати за основу відповідні міжнародні стандарти.
- Відповідно до зобов'язань України з дати вступу до СОТ всі чинні національні та регіональні (місцеві) стандарти стають добровільними, за винятком тих, на які є посилання або про які йдеться у технічних регламентах, розроблених для захисту інтересів національної безпеки держави, запобігання шахрайським діям, захисту здоров'я та життя людей, тварин, рослин та захисту навколишнього середовища тощо.
- Таким чином, Україна не застосовуватиме жодних перехідних періодів при запровадженні положень Угоди ТБТ.
- З дати вступу до СОТ імпортована продукція, яка вимагає оцінки відповідності та для якої стандарти не були гармонізовані з міжнародними, розглядається як така, що відповідає українським стандартам, якщо органи з оцінки відповідності, визнані в Україні, підтвердять її відповідність міжнародним стандартам.
- Україна визнаватиме, коли це можливо, результати процедур оцінки відповідності інших країн-членів СОТ.
- Україна продовжуватиме зменшувати число категорій продуктів, які підлягають обов'язковій сертифікації, та надасть оновлений перелік таких товарів у СОТ до 31 січня 2012 року. Натомість, в країні поширюватиметься практика підтвердження відповідності на основі декларацій виробника.
- Таким чином, в Україні відбудеться перехід до міжнародної системи технічного регулювання, що дозволить знизити трансакційні видатки, сприятиме розвитку торгівлі та, відповідно, пришвидшить економічне зростання. Водночас країна зберігає право повноцінно захищати здоров'я та безпеку людей, життя тварин та рослин тощо, покладаючись на науково обґрунтовану інформацію та докази.
- Для забезпечення додержання стандартів в країні буде запроваджено систему ринкового нагляду, що передбачає постійне спостереження за відповідністю продукції на внутрішньому ринку технічним регламентам, повнотою і достовірністю інформації про таку продукцію, тощо.

САНІТАРНІ ТА ФІТОСАНІТАРНІ ЗАХОДИ

- Угодою по санітарні та фітосанітарні заходи (СФЗ) визначаються правила застосування санітарних та фітосанітарних норм при імпорті сільськогосподарських продуктів.
- Ці норми мають на меті захистити життя та здоров'я людей, тварин та рослин шляхом забезпечення безпеки харчових продуктів і попередження проникнення на територію країни хвороб тваринного та рослинного походження.

- Це відрізняє санітарні та фітосанітарні заходи від технічних бар'єрів, які стосуються переважно питань національної безпеки, попередження недобросовісної практики та захисту довкілля, а також охорони здоров'я або безпеки людей, життя тварин чи рослин з цілями, відмінними від тих за якими приймаються санітарні і фітосанітарні норми.
- Також, якщо Угода про технічні бар'єри в торгівлі вимагає застосування обов'язкових стандартів продукції на недискримінаційній основі до всіх імпортерів, застосування санітарних та фітосанітарних норм може залежати від рівня розповсюдження специфічних хвороб та шкідників та, відповідно, цілеспрямовано застосовуватись до продукції лише окремих країн-імпортерів.
- Угода СФЗ вимагає від країн-членів СОТ використовувати за основу своїх санітарних та фітосанітарних заходів міжнародні стандарти, рекомендації та інструкції Кодексу Аліментаріус (Codex Alimentarius Commission), Міжнародного епізоотичного бюро (OIE) та Міжнародної конвенції про захист рослин (International Plant Protection Commission), а також брати участь у міжнародній гармонізації відповідних норм.
- Водночас, Угода надає країнам-членам необмежене право впроваджувати норми, які спрямовані на підвищення рівня захисту, якщо для цього є наукове обґрунтування та країна вважає, що вона потребує вищого рівня захисту в даному конкретному випадку.
- Згідно з Угодою СФЗ країни СОТ не мають права застосувати санітарні та фітосанітарні норми у спосіб, який зумовлює не виправдану дискримінацію чи приховане обмеження торгівлі.
- Членство в СОТ накладає на Україну зобов'язання реформувати систему санітарного та фітосанітарного контролю з тим, щоб привести її у відповідність до вимог СОТ та раціоналізувати повноваження своїх наглядових та контролюючих органів у цій галузі.
- Відповідно до взятих зобов'язань Україна дозволить імпорт усього м'яса та м'ясних продуктів, вироблених із застосуванням гормонів, що сприяють росту.
- Україна загально застосовуватиме лише ті максимальні ліміти залишків діючих речовин ветеринарних препаратів, гормонів росту, тощо, які ґрунтуються на стандартах, встановлених Codex Alimentarius, відповідно до законів про ветеринарну медицину та безпеку харчових продуктів.
- Таким чином, вступ України до СОТ не обмежує можливостей країни захищати здоров'я або безпеку людей, життя тварин чи рослин, але дозволить узгодити існуючу систему з міжнародними правилами і процедурами для усунення зайвих перешкод у торгівлі.

РЕГУЛЮВАННЯ ТОРГІВЛІ ПОСЛУГАМИ

- Принципи регулювання торгівлі послугами в рамках СОТ закріплені в Генеральній угоді про торгівлю послугами (ГАТС). Основу ГАТС складають система загальних правил; додатки, що охоплюють певні сектори або пов'язані з торгівлею питання, такі як пересування фізичних осіб; та конкретні зобов'язання, які є результатом багатосторонніх переговорів і дія яких обмежується певними секторами.
- ГАТС стосується урядових заходів, що впливають на послуги, які надаються на комерційних засадах підприємствами як приватного, так і державного сектору.
- Як і у випадку торгівлі товарами, ключовими принципами ГАТС є:
  - режим найбільшого сприяння, який передбачає дотримання принципу недискримінації стосовно постачальників послуг з різних країн,
  - національний режим, відповідно до якого країни не повинні ставитись до іноземних послуг та їх постачальників гірше, ніж до національних послуг та їх постачальників. На відміну від торгівлі товарами, де національний режим поширюється на всі товари, в торгівлі послугами країни вказують окремі сектори та умови, за яких буде застосовуватись національний режим. Ці зобов'язання містяться у так званому Розкладі поступок, що визначає послідовність відкриття та ступінь доступу до ринків послуг;
  - прозоре, об'єктивне та раціональне регулювання секторів послуг.
- Індивідуальні зобов'язання країни щодо рівня відкритості окремих секторів послуг формуються в результаті переговорів і є «зв'язаними», тобто можуть бути змінені тільки після переговорів із зацікавленими країнами-членами СОТ.

- Зобов'язання країни можуть бути горизонтальним, тобто стосуватися усіх видів послуг, або секторальними, тобто специфічні для кожного виду діяльності. Зобов'язання також можуть бути різними для різних способів здійснення (надання) міжнародних операцій у сфері послуг.
- Секретаріат СОТ розділив всю сферу послуг на 12 основних секторів: бізнесові послуги, зв'язок, будівельні та інженерні послуги; послуги з розповсюдження; освітні послуги; охорона навколишнього середовища; фінансові послуги; охорона здоров'я та соціальні послуги; туристичні послуги; відпочинок, культура і спорт; транспорт; а також інші послуги.
- Виділяють чотири способи здійснення міжнародних операцій у сфері послуг:
  - транскордонне надання послуг (тобто з території однієї країни на територію будь-якої іншої країни),
  - споживання за кордоном (споживачі однієї країни-члена користуються послугами на території іншої країни-члена),
  - комерційна присутність (іноземні компанії заснують дочірні підприємства та філії для надання послуг в іншій-країні),
  - присутність фізичних осіб (індивіди приїждять до іншої країни для надання послуг).
- Під час переговорів щодо членства у СОТ Україна взяла конкретні зобов'язання, що стосуються 11 ключових секторів та кількох інших видів послуг. Додаткові зобов'язання України стосуються деяких послуг зв'язку, морських транспортних послуг, послуг трубопровідного транспорту.
- Україна домовилась з СОТ про те, що на виробництво та розповсюдження аудіо-, відео-, кіно- та телевізійної продукції; послуги внутрішнього водного, залізничного та наземного сполучення та на послуги, пов'язані з комп'ютерними системами резервування квитків, поки що не розповсюджується режим найбільшого сприяння.
- Вступ до СОТ сприятиме лібералізації торгівлі послугами, що, в свою чергу, посилить конкуренцію між їх постачальниками та, відповідно, підвищенню ефективності надання послуг та повнішому задоволенню потреб споживачів. Також розвиток ринків послуг сприятиме усуненню певних нетарифних бар'єрів у торгівлі товарами, наприклад, транспортних проблем. Таким чином, лібералізація торгівлі послугами внаслідок членства у СОТ позитивно позначиться на обсягах зовнішньої торгівлі та економічному розвитку України.

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

- Питання ефективного захисту прав інтелектуальної власності (ПІВ) та боротьби із правопорушеннями у сфері захисту авторських та суміжних прав були одними з найбільш складних на шляху до членства України в СОТ. До таких питань належать: охорона програмного комп'ютерного забезпечення і баз даних, аудіовізуальної продукції, фармацевтичних препаратів, захист від недобросовісної конкуренції, охорона знаків для товарів і послуг. Найвищий рівень правопорушень спостерігався (і до певної міри зберігся досі) на ринку комп'ютерного забезпечення та аудіовізуальної продукції, що гальмує розвиток галузей економіки, пов'язаних з творчою та науковою діяльністю.
- Сьогодні можна відзначити істотний прогрес в процесі приведення національного законодавства України у відповідність з нормами та правилами СОТ та міжнародними угодами в цій сфері. В серпні 2005 року з України було знято економічні санкції, запроваджені Урядом США в січні 2002 року внаслідок неналежного забезпечення захисту прав інтелектуальної власності. Урядом США в січні 2006 року було також відновлено преференції для українських експортерів товарів. Також спостерігається суттєве покращення рейтингу України у захисті прав інтелектуальної власності за списком "Special 301".
- Об'єктом інтелектуальної власності вважаються набуті знання чи інформація, витвір мистецтва та літератури, винахід, суттєве вдосконалення процесу чи продукту, все що є результатом творчої, науково-дослідницької та винахідницької діяльності та надає його автору економічні, соціальні чи моральні переваги.
- Оскільки інтелектуальна власність набуває все більшого значення в міжнародній торгівлі, виникла необхідність в уніфікації національного законодавства різних країн у сфері регулювання ПІВ, що стосується міжнародної торгівлі, відповідно до укладених міжнародних угод. Найважливішою такою угодою є Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС).

- Угода ТРІПС встановлює мінімальні стандарти щодо захисту ПІВ та процедури і засоби примусового забезпечення їх застосування. Вона базується на основних чинних міжнародних конвенціях з прав інтелектуальної власності і включає більшість їх основних положень.
- Положення Угоди стосуються таких ПІВ:
  - патенти;
  - авторське право та суміжні права;
  - товарні знаки;
  - промислові зразки;
  - топологія (топографія) інтегральних схем;
  - закрита інформація, включаючи комерційну таємницю;
  - географічні зазначення, включаючи назви походження товару.
- Відповідно до Угоди ТРІПС члени СОТ однаковою мірою повинні захищати ПІВ своїх громадян та громадян іноземних держав-членів СОТ на своїй території. Угода наголошує на необхідності підтримувати певний баланс між захистом ПІВ, який має сприяти технологічним інноваціям та обміну технологіями, та забезпеченням зростання добробуту і виробників, і споживачів.
- Угода ТРІПС відносить до авторського права й право оренди. Це означає, що автори комп'ютерних програм та виробники звукових записів повинні мати право забороняти комерційне використання своїх робіт. Таке ж ексклюзивне право застосовується і в кіноіндустрії, де комерційний рентний дохід привів до розповсюдженого копіювання фільмів, зменшуючи потенційні доходи власників авторських прав.
- Україна зобов'язалась повністю виконувати Угоду ТРІПС з дати вступу до СОТ без використання будь-яких перехідних періодів.
- Приєднання України до Угоди ТРІПС дозволяє їй не тільки стати повноцінним учасником процесу розвитку системи міжнародного регулювання відповідної сфери, а й також посилити національну систему захисту прав інтелектуальної власності за умов посилення тенденцій інформатизації та інтелектуалізації економіки. Зрозуміло, що це сприятиме розвитку тих галузей української економіки, що володіють достатнім для цього науковим і технологічним потенціалом.
- Водночас, слід також зазначити, що окремі галузі та групи споживачів понесуть додаткові витрати. Очевидно, що тепер споживачі відповідних товарів та послуг повинні будуть повністю розраховуватись з власниками прав інтелектуальної власності (легалізація використання програмних продуктів, тощо). Ціни на такі товари та послуги можуть зрости, що може мати негативні соціальні наслідки, наприклад, для споживачів ліків, особливо для тих, хто має низькі доходи. Але чинні міжнародні угоди не виключають можливості для застосування певних дозволених заходів з метою пом'якшення негативних соціальних наслідків.

ВПЛИВ НА ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ

- Доходи Державного бюджету України на 70% формуються за рахунок податкових надходжень, третину з яких становить податок на додану вартість із ввезених на територію України товарів. Частка надходжень від податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції в загальних доходах Державного бюджету України є невеликою й становить приблизно 6%, причому фактично вся сума припадає на надходження від ввізного або імпортного мита.
- До останнього часу характерною рисою видаткової частини бюджету України було надання державних субсидій різним підприємствам та галузям промисловості, а також сільському господарству. При цьому деякі з них підпадали під категорію заборонених субсидій згідно з визначенням СОТ. Проте протягом 2005-2007 років більшість субсидій було скасовано. Зокрема було відмінено пільги, які надавались в межах спеціальних економічних зон та особливих режимів інвестиційної діяльності, скасовано додатковий збір при імпорті нафтопродуктів, встановлено однакові ставки акцизного збору на вітчизняні та імпортні транспортні засоби відповідно до принципу національного режиму, тощо.
- В цілому членство в СОТ впливає на формування державного бюджету через встановлення вимог щодо оподаткування імпорту та експорту товарів та послуг, внутрішніх податків й зборів, використання субсидій, пільг та компенсаційних заходів, тощо.

- Згідно з принципом національного режиму країна може накладати на імпортований товар, додатково до митних зборів, всі непрямі податки (наприклад, ПДВ та акцизні збори), які вона застосовує до аналогічних товарів, вироблених вітчизняними виробниками.
- Експортні товари відповідно до правил СОТ звільняються лише від непрямого оподаткування. При цьому прямі податки, зокрема, податок на дохід та податок на прибуток, мають сплачуватись виробниками-експортерами.
- Відповідно до Угоди про субсидії та компенсаційні заходи (СКЗ) звільнення, зменшення або відстрочення сплати прямих податків або соціальних виплат, якщо це безпосередньо стосується експорту, і які сплачуються чи повинні сплачуватись підприємствами-виробниками, є забороненою експортною субсидією.
- З дати вступу до СОТ Україна не застосовуватиме обов'язкових мінімальних експортних цін та знизить свої імпортові та експортні митні тарифи. Також заборонені всі експортні субсидії та субсидії, надання яких переслідує цілі імпортозаміщення. Промислові субсидії надаватимуться відповідно до правил Угоди СКЗ.
- Україна також взяла на себе зобов'язання не здійснювати субсидування експорту сільськогосподарської продукції. Крім того, в майбутньому програми внутрішньої підтримки національного виробника будуть реалізовуватись в межах так званого сукупного виміру підтримки сільськогосподарства.
- До того ж з 2009 року Україна скасує нульову ставку ПДВ для сільськогосподарських виробників.
- Зниження ставок мита може знизити доходи державного бюджету через зменшення надходжень від податків на міжнародну торгівлю. Однак розрахунки показують, що зниження ставок стимулює імпорту, що дозволяє компенсувати потенційні втрати бюджету від нижчих тарифів за рахунок сплати податку на додану вартість з імпортованих товарів та інших пов'язаних з імпортом платежів до бюджету.
- Слід окремо зазначити, що вирівнювання умов для різних платників податків, що передбачено вимогами СОТ, сприятиме збільшенню інвестицій та прискоренню економічного зростання.
- Таким чином, завдяки розширенню бази для справляння митних платежів, зростанню обсягів виробництва та активізації торговельного обороту можна очікувати значного збільшення надходжень до Державного бюджету, тоді як зменшення обсягів субсидування та раціоналізація програм підтримки дозволить перерозподілити видатки бюджету на користь інших статей витрат, що означає зростання спроможності держави підвищувати рівень добробуту населення, модернізувати інфраструктуру, а також виплачувати борги.

ЧАСТИНА В. СЕКТОРАЛЬНІ АСПЕКТИ

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ТА ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ

- Хоча Україна і є чистим експортером сільськогосподарської продукції, насамперед продукції рослинництва, саме питання захисту внутрішнього сільськогосподарського ринку та ринку продуктів харчування було одним з найскладніших під час переговорного процесу в рамках вступу до СОТ.
- Питання сільського господарства регулюються СОТ на основі положень Угоди про сільське господарство (СГ). Ця угода не поширюється на рибу та рибопродукти, шкіру та шкірсировину, хутрову сировину, шовк-сирець, вовну та шерсть тварин, волокно бавовняне та льняне, а також та деякі інші сільськогосподарські товари.
- Угода СГ встановлює зобов'язання, що стосуються питань доступу до відповідних ринків, внутрішньої підтримки вітчизняних виробників, субсидування експорту, а також санітарних та фітосанітарних заходів.
- Внутрішня підтримка сільського господарства поділена на дві основні категорії: підтримка, що викривлює торгівлю (заходи «жовтої» скриньки), та заходи, які не спрямовані на підтримку обсягів виробництва та цін виробників (заходи «зеленої» скриньки). Якщо обсяги фінансування заходів «зеленої» скриньки обмежуються тільки можливостями бюджету держави, обсяги «жовтої скриньки» узгоджуються в процесі переговорів та не можуть перевищувати річного сукупного виміру підтримки (СВП), зафіксованого у зобов'язаннях держави.
- СОТ допускає використання також мінімальних рівнів підтримки (*de minimis*), які за певних умов необхідно було б включити в розрахунок СВП країни на поточний період. Якщо така підтримка не перевищує 5% від вартості відповідного сільськогосподарського товару, виробленого країною-членом СОТ впродовж відповідного року (продуктова підтримка), та 5% від вартості загального сільськогосподарського виробництва країни-члена СОТ (непродуктова підтримка), - то ця підтримка не підлягає скороченню.
- Членство в СОТ передбачає суттєве зниження середнього рівня тарифного захисту та зв'язування ввізних мит, а також майже повну заміну специфічних ставок ввізних мит на адвалорні (див. Таблицю 4).
- Зниження тарифного захисту відбудеться не шляхом широкого запровадження нульових ставок ввізних мит, а за рахунок значного зменшення кількості так званих тарифних піків, тобто ставок ввізного мита, що значно перевищують середнє або граничне значення.
- Так, частка нульових ставок у загальній номенклатурі продукції сільського господарства та харчової промисловості зберігається на рівні близько 10%, тоді як кількість тарифних ліній, для яких ставки ввізного мита перевищували п'ятнадцять відсотків, знизиться більш ніж вдвічі - з 44% до 21% загальної кількості тарифних ліній.
- Максимальні ставки імпортного мита встановлені для цукру (50%) та соняшникової олії (30%).

Таблиця 4. Структура РНС ставок ввізних мит для сільськогосподарських товарів в Україні

	На момент вступу до СОТ	Кінцеві зв'язані ставки
Тарифні лінії з нульовою ставкою (% від усіх тарифних ліній)	9,6	10,0
Тарифні лінії з адвалорними ставками (% від усіх тарифних ліній)	62,7	95,5
Середньоарифметична ставка ввізного мита ^a	13,84	11,16
Середньозважена ставка ввізного мита ^a	18,19	10,07
Мінімальна ставка	0,0	0,0
Максимальна ставка (лише для адвалорних ставок)	30,0	50,0
Міжнародні тарифні піки (% від усіх тарифних ліній) ^b	44,3	21,4
«Шумові» ставки (% від усіх тарифних ліній) ^c	5,2	2,8

Джерело: Митний тариф України на момент вступу у СОТ, Розклад тарифів України, оцінки Міністерства економіки України та USAID, оцінки ІЕД

Примітки:

^a Розрахунки Міністерства економіки України та USAID на основі даних торгівлі 2004-2005 років

^b Міжнародні тарифні піки визначаються як ставки, що перевищують 15%

^c «Шумові» ставки – імпорتنі мита, величина яких коливається від 0% до 2%

- *Перехідні періоди, тобто час, протягом якого мають поступово знижуватись ввізні мита на сільськогосподарську продукцію, передбачені для 91 тарифних ліній, в тому числі для окремих видів м'яса, насіння, продуктів переробки фруктів та овочів та алкогольних напоїв. Для м'яса тривалість перехідного періоду становить два роки - до 2010 року, для алкогольних напоїв – три роки до 2011 року.*
- *Відповідно до зобов'язань України річний обсяг СВП встановлено на рівні 3043,4 млн. грн. Крім того, дозволяється додатково витратити на заходи «жовтої» скриньки до 5% від річної вартості виробництва валової продукції сільського господарства. У Державному бюджеті на 2008 рік на програми «жовтої» скриньки виділено 4312 млн. грн., що відповідає зобов'язанням України перед СОТ. Фінансування заходів “зеленої скриньки” СОТ не обмежує.*
- *Україна зобов'язалась не здійснювати субсидування експорту. Україна також не зможе використовувати заходи внутрішньої цінової підтримки виробників.*
- *Для дотримання зобов'язань перед СОТ країна потребує досить значних інвестицій в розбудову системи контролю якості та дотримання санітарних та фітосанітарних стандартів. Такі інвестиції входять до категорії «зеленої» скриньки заходів підтримки сільського господарства.*
- *Враховуючи той факт, що Україна є чистим експортером сільськогосподарської продукції, слід очікувати позитивні наслідки від її членства в СОТ у середньостроковій перспективі. Водночас, українська харчова галузь може зазнати певного негативного шоку внаслідок посилення конкуренції з боку імпортних товарів.*

ПРОМИСЛОВІСТЬ

- *Торгівля промисловими (несільськогосподарськими) товарами регулюється загальними правилами та нормами СОТ.*
- *На момент вступу до СОТ регуляторне середовище роботи української промисловості вже значною мірою відповідало вимогам цієї організації. Як відзначалось раніше, у 2005 році відбулося значне зниження рівня тарифного захисту, до того ж протягом останніх декількох років було скасовано більшість промислових субсидій, посилено охорону прав інтелектуальної власності тощо.*
- *Відповідно до Розкладу тарифних зобов'язань України середньоарифметична зв'язана ставка ввізного мита на промислові товари є вищою, ніж та, що діяла в країні на момент вступу до СОТ (див. Таблицю 5). Також фактично не відбулось перегляду кількості тарифних ліній, які зв'язані на*

нульовому рівні. Залишилась незмінною максимальна ставка ввізного мита, що застосовується в Україні для промислових товарів.

Таблиця 5. Структура РНС ставок ввізних мит для промислових товарів в Україні

	На момент вступу до СОТ	Кінцеві зв'язані ставки (2013 рік)
Тарифні лінії з нульовою ставкою (% від усіх тарифних ліній)	35,5	35,2
Тарифні лінії з адвалорними ставками (% від усіх тарифних ліній)	98,1	100,0
Середньоарифметична ставка ввізного мита ^a	4,40	4,85
Середньозважена ставка ввізних мита ^a	6,11	4,77
Мінімальна ставка	0,0	0,0
Максимальна ставка	25,0	25,0
Міжнародні тарифні піки (% від усіх тарифних ліній) ^b	1,43	0,58
«Шумові» ставки (% від усіх тарифних ліній) ^c	10,6	3,4

Джерело: Митний тариф України станом на 1 січня 2008 року, Розклад тарифів України, оцінки ІЕД

Примітки:

^a Розрахунок Міністерство економіки України та USAID на основі даних торгівлі 2004-2005 років

^b Міжнародні тарифні піки визначаються як ставки, що перевищують 15%

^c «Шумові» ставки – імпорتنі мита, величина яких коливається від 0% до 2%

- Важливим позитивним зрушенням стало зменшення кількості так званих «шумових» ставок, тобто імпорتنих мит, величина яких коливається в межах від 0% до 2%, що не створює суттєвих торговельних бар'єрів, тобто незначною мірою захищає внутрішнього виробника, але вимагає додаткових транзакційних витрат як від імпортера, так і від уряду країни на адміністрування мита.
- Помітне зниження ввізних мит очікується лише для декількох секторів промисловості, а саме: деревообробна та паперова промисловість, кольорова металургія (виробництво міді), а також окремі галузі машинобудування (переважно транспортне машинобудування).
- Саме значна частка машинобудування в імпорті пояснює помітне зниження середньозваженої ставки ввізного мита на промислову продукцію внаслідок вступу України до СОТ.
- Для окремих промислових товарів передбачено перехідні періоди зниження ввізних мит. Найдовші перехідні періоди – до 2013 року – передбачено для окремих категорій автомобілів, суден, а також продукції рибальства.
- Важливим наслідком членства України у СОТ для промисловості стане узгодження нетарифних заходів регулювання торгівлі, зокрема системи технічного регулювання, з міжнародними стандартами, що сприятиме зниженню транзакційних витрат (тобто витрат, пов'язаних з дотриманням відповідних норм, правил та процедур, оскільки відповідні вимоги для внутрішнього та зовнішнього ринку будуть однаковими).
- Українські виробники також отримають кращі можливості для захисту своїх інтересів у торговельних суперечках з країнами-членами СОТ.
- Таким чином, вступ країни до СОТ не призведе до значного посилення конкурентного тиску для більшості галузей промисловості України, однак покращить доступ на зовнішні ринки, що сприятиме подальшому розвитку таких галузей та зростанню економіки.

ЦУКРОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ

- За роки незалежності в Україні поступово скорочувалось виробництво цукру з цукрових буряків, що було зумовлено низькою конкурентоспроможністю цього сектору. Конкуренція з боку виробництва тростинного цукру призвела до неможливості знайти необхідні ринки збуту цукру поза межами України. За період з 1991/92 до 2007/2008 маркетингові роки експорт цукру з України скоротився майже на 100%.
- Надзвичайно високі імпорتنі тарифи зумовили низьку динаміку імпорту цукру: з 2004 року він

складав всього близько 2% від загальної пропозиції цукру на внутрішньому ринку України. На момент вступу до СОТ ввізне мито становило 50%, але не менш ніж 0,3 євро за 1 кг.

- Переважна більшість цукрових заводів, а їх зараз в Україні налічується 120, є неефективними. За оцінками Інституту економічних досліджень та політичних консультацій реструктуризація цукрового комплексу України дозволить 30-40 заводам виробляти стільки цукру, скільки виробляється в країні зараз.
- Провідні позиції на цукровому ринку України сьогодні займають п'ять компаній. Це - Українська продовольча компанія, «Укррос», «Астарта», «Євро сервіс» і «Дакор». Переважна частина цукрової квоти А - максимальна кількість цукру для поставки на внутрішній ринок - розподіляється саме між ними, оскільки вона розраховується на базі даних за останні п'ять років виробництва та не враховує можливе зростання випуску за рахунок поточних інвестицій.
- Державна політика України щодо регулювання ринку цукру не стимулює структурні зміни в галузі та приплив інвестицій. На державному рівні відбуваються інтервенції на ринку цукру у формі державних закупівель та контролю за цінами, а також практикується субсидування фермерів, але якість виробленого цукру контролюється недостатньо.
- З моменту набуття членства у СОТ Україна застосуватиме тарифну квоту на цукор-сирець тростинний (260 000 тон на рік у 2008 році з поступовим її підвищенням до 267 800 тон на рік у 2010 році), в рамках якої імпорتنний тариф становитиме 2%. Поза межами квоти імпорتنний тариф складатиме 50%.
- Україна не буде застосовувати обов'язкові мінімальні ціни на імпортні продукти, в тому числі й на цукор.
- Після вступу до СОТ квота В (кількість цукру для поставок за межі України за міжнародними договорами) та квота С (цукор, вироблений понад квотами А та В і призначений для реалізації виключно за межами України) будуть скасовані. Буде також скасовано вимогу щодо обов'язкового експорту цукру, виробленого з імпортованого цукру-сирцю з тростини.
- Відповідно, вступ до СОТ та лібералізація імпорту означатимуть посилення конкуренції на внутрішньому ринку, що стимулюватиме значну реструктуризацію цукрового комплексу України, яка зокрема супроводжуватиметься зменшення кількості цукрових заводів.

МЕТАЛУРГІЙНА ГАЛУЗЬ

- Розвиток металургійної галузі України визначається переважно світовою кон'юнктурою, оскільки ця галузь експортує близько двох третин продукції власного виробництва. Високий попит та ціни на метали у світі зумовили доволі високі темпи зростання галузі протягом 2000-2007 років. Єдиним виключенням був 2005 рік, коли перетворення Китаю з чистого імпортера на експортера металів призвело до падіння цін та скорочення виробництва металу в Україні.
- Металургія та металообробка є також найбільшим українським експортером товарів. Експорт недорогочінних металів та виробів з них складає більше 40% загального товарного експорту України, причому лівову частку експорту займають саме чорні метали.
- Одним з ключових заходів державної підтримки галузі є застосування вивізних мит на брухт металів, що протидіє зростанню внутрішніх цін на цю важливу для галузі сировину. Напередодні вступу країни до СОТ ставка експортного мита на металургійний брухт складала 30 євро за тону.
- Важливим зовнішнім бар'єром розвитку галузі були кількісні обмеження на експорт прокату до країн ЄС, які з 1995 року встановлювались двосторонніми угодами між Україною та Європейським Союзом або односторонніми рішеннями Ради ЄС. У 2007 році обсяг квоти складав 1,32 млн. тон.
- Проти окремих видів металопродукції походженням з України також застосовуються антидемпінгові заходи.
- Набуття Україною членства у СОТ означає зниження та зв'язування ввізних мит на продукцію металургійної галузі. Для переважної більшості товарів не передбачається перехідного періоду при встановленні зв'язаних ставок ввізного мита. Виключення складають декілька тарифних ліній для виробів з чорних металів, міді та виробів з неї, а також алюмінію та виробів з нього, для яких передбачається дворічний перехідний період.
- У відповідь на вимоги країн-членів СОТ Україна зобов'язалась знизити вивізні мито на відходи і брухт чорних металів з 30 до 10 євро за тону протягом шестирічного періоду, починаючи з дати

вступу до СОТ. Також специфічна ставка вивізного мита на брухт кольорових металів на рівні 30 євро за тону заміняється адвалорним тарифом зі ставкою 30%, яка з кроком у 3 відсоткові пункти за кілька років буде знижена до 15%.

- Як наслідок можна очікувати зростання експорту брухту та цін на нього. Зважаючи на те, що українські підприємства стикаються з дефіцитом металевого брухту, зростання цін негативно позначиться на діяльності українських компаній, які використовують металобрухт як базову сировину.
- Набуття Україною членства у СОТ означає автоматичне скасування кількісних обмежень на експорт прокату, які застосовував ЄС, що має позитивно вплинути на розвиток галузі. ЄС є другим найбільшим споживачем сталі у світі з порівняно високими цінами на продукцію та дуже зручною системою поставок для українських компаній, що є вигідним для України.
- Однак треба зробити застереження, що у випадку різкого зростання експорту прокату до ЄС проти України можуть бути ініційовані захисні заходи, якщо буде доведено, що український експорт завдає «серйозну» шкоду європейським виробникам металопрокату.
- Набуття Україною членства у СОТ відкриває їй доступ до механізму вирішення торговельних суперечок в рамках СОТ. Ініціювання перегляду введених проти металургійних підприємств антидемпінгових мит може забезпечити доступ до прибуткових ринків США, Аргентини, та інших країн.
- Таким чином, очікується, що вступ до СОТ має в цілому позитивно позначитись на розвитку металургійної галузі, хоча поступове зниження експортних мит зумовлює зростання собівартості виробництва та, відповідно, вимагатиме подальшої реструктуризації та технічної модернізації галузі.

ХІМІЧНА ПРОМИСЛОВІСТЬ

- Як і у випадку з металургією, розвиток хімічної галузі в Україні значною мірою визначається зовнішніми чинниками. Для хімічної галузі характерним є високий ступінь внутрішньогалузевої зовнішньої торгівлі. Так, в середньому 50% продукції галузі Україна експортує, тоді як імпорт хімічних виробів складає більше 60% від внутрішнього виробництва.
- Одним з ключових обмежень експорту української хімічної продукції, як-то аміак, карбамід та аміачна селітра, на основних ринках збуту (зокрема США, країни ЄС та Австралія), є антидемпінгові заходи. Наприклад, зараз під дією антидемпінгових заходів в ЄС знаходяться нітрат амонію і карбомідо-аміачна суміш.
- Вступ країни до СОТ дозволить посилити позиції українських виробників при розгляді торговельних суперечок, у тому числі антидемпінгових розслідувань з боку країн-членів СОТ. Членство у СОТ також може стати приводом для перегляду та пом'якшення вже чинних обмежень.
- Членство у СОТ означає зв'язування ввізних мит на продукцію хімічної промисловості. Однак після вступу України до СОТ суттєвого зниження ввізних мит не відбулось, оскільки всі значні зміни Митного тарифу для продукції цієї галузі вже були запроваджені у 2005 році.
- Приєднання України до секторальної ініціативи з хімії, яка передбачає уніфіковані зв'язані ввізні мита на певні категорії товарів хімічної галузі для всіх країн, які підписали відповідну ініціативу, незначною мірою вплине на рівень ввізних мит, оскільки це одна з небагатьох ініціатив, де зв'язування відбувається на ненульовому рівні.
- В цілому ж вступ до СОТ має позитивно вплинути на розвиток хімічної промисловості в Україні.

ТЕКСТИЛЬНА ПРОМИСЛОВІСТЬ

- Розвиток текстильної промисловості України відбувається за умов постійного зростання тиску з боку імпоротної готової продукції та труднощів із закупками сировини для власного виробництва. В той же час значні обсяги продукції галузі експортуються за давальницькими схемами.
- Експорт продукції текстильної галузі здійснюється переважно в країни Європи. Найбільша кількість виробів поставляється в Німеччину, оскільки саме із цією країною укладено найбільшу кількість договорів, що регламентують роботу на основі давальницьких схем. В імпорті товарів легкої промисловості в Україну вже не перший рік поспіль лідирує Китай, на який сьогодні припадає 48% усього імпорту трикотажу.

- В цілому міжнародна торгівля текстилем та одягом відбувається відповідно до загальних правил та норм СОТ, які регулюють торгівлю іншими промисловими виробами.
- Протягом десятирічного перехідного періоду після створення СОТ торгівля текстилем регулювалась спеціальною Угодою про текстиль та одяг, головною метою якої було приведення правил торгівлі цими товарами до норм і принципів ГАТТ шляхом поступового скасування чинних кількісних обмежень на імпорт текстильних виробів. З 1 січня 2005 року дія Угоди припинена, а кількісні обмеження у торгівлі текстилем та одягом заборонені за виключенням випадків, які передбачені загальними правилами ГАТТ/СОТ.
- Членство України в СОТ фактично не передбачає зміни ставок ввізних мит на продукцію текстильної галузі, які вже кілька років тому були знижені до рівня, що відповідає взятим Україною зобов'язанням відповідно до Угоди про торгівлю текстилем та одягом між Україною та ЄС.

АВТОМОБІЛЬНА ПРОМИСЛОВІСТЬ

- Автомобільна промисловість є однією з найбільш динамічних галузей вітчизняної економіки. Відповідно до даних Держкомстату середні річні темпи зростання сектора з 2001 по 2007 роки склали близько 40%.
- Український ринок автомобілів є одним із найбільш динамічних в Європі. Попит на нові автомобілі в Україні збільшився в 3,5 рази протягом останніх 4 років, і за оцінками аналітиків має збільшитися ще у 2,7 рази до 2015 року. На кінець 2007 року частка імпортової продукції на ринку легкових автомобілів складала 28%, автобусів - 25%, вантажних автомобілів - близько 72%.
- Частка імпортованого обладнання в загальній вартості виробничих витрат складає близько 80% для легкових автомобілів та 40-60% для автобусів та вантажних автомобілів, що свідчить про високу залежність національного виробництва від поставок імпортованих комплектуючих.
- Автомобільна промисловість підпадає під загальні правила СОТ щодо торгівлі товарами, які встановлюються Генеральною угодою з тарифів та торгівлі та рештою угод та домовленостей.
- Ставки ввізного мита на нові імпортовані автомобілі до вступу України до СОТ становили 25% для легкових автомобілів та 20% для автобусів та вантажних автомобілів, тоді як ввізне мито на імпортовані комплектуючі складало 0%.
- Одразу після вступу України до СОТ було запроваджено зв'язані ставки мита на імпортовані автомобілі на рівні 10% для легкових та вантажних автомобілів і 10-15% - для автобусів.
- Зобов'язання України також передбачають кількарічний перехідний період, протягом якого відбуватиметься подальше зниження ставок ввізного мита. Так, для автомобілів із двигуном внутрішнього згорання ставки будуть знижуватися на 1 відсотковий пункт в рік до 5% в 2013 році. Для автомобілів з електричним двигуном зв'язану ставку в 2010 році буде знижено і зафіксовано на рівні 8%.
- У рамках домовленостей з країнами-членами СОТ Україна також взяла на себе зобов'язання щодо скасування заборони ввезення на митну територію України транспортних засобів віком більше 8 років.
- Водночас, залишаються чинними високі ставки реєстраційного та акцизних зборів для автомобілів віком більше 8 років при першому перетині кордону України, що фактично зберігає певний рівень захисту внутрішнього ринку від імпорту вживаних автомобілів.
- Зниження ставок імпортованого мита та відміна заборони ввезення автомобілів віком більше 8 років створюють додатковий конкурентний тиск на вітчизняних виробників автомобілів в сегментах легкових автомобілів з низькою та середньою вартістю.

СЕКТОР ПОСЛУГ

- Значення торгівлі послугами у міжнародній торгівлі поступово зростає і у 2007 році на неї припадало 19% світового експорту товарів та послуг, що зумовлює важливість лібералізації торгівлі послугами у світі.
- Частка зовнішньої торгівлі послугами в Україні приблизно відповідає світовим пропорціям та складає 21% усього обсягу торгівлі товарами та послугами, причому в експорті переважають

транспортні послуги, тоді як в імпорті, окрім транспортування, значна частка також припадає на фінансові та бізнесові послуги.

- Зобов'язання України перед СОТ стосуються 11 ключових секторів послуг та кількох додаткових. По кожній підгалузі зобов'язання перелічені за чотирма способами здійснення операцій у сфері послуг.

Таблиця 6. Галузеві зобов'язання України щодо торгівлі послугами

Сектор	Кількість підгалузей, щодо яких дано зобов'язання
Бізнесові послуги	49
Зв'язок	16
Будівельні та інженерні послуги	7
Послуги з прозповсюдження	5
Освітні послуги	5
Охорона навколишнього середовища	7
Фінансові послуги	19
Охорона здоров'я та соціальні послуги	3
Туристичні послуги	3
Відпочинок, культура і спорт	6
Транспортні послуги	25
Інші	3
Всього зобов'язань	148

Джерело: Report of the Working Party of The accession of Ukraine. Part II – Schedule of Specific Commitments in Services. List of Article II MFN Exemptions. WT/ACC/UKR/152/Add.2// www.wto.org

- Україна здебільшого зобов'язалась не використовувати обмеження доступу на ринок та національного режиму для іноземних постачальників послуг.
- Проте майже по всіх секторах послуг зобов'язання України стосовно присутності фізичних осіб є незв'язаними, тобто можуть бути змінені. До того ж в'їзд і тимчасове перебування іноземного постачальника послуг в Україні вимагає отримання дозволу на тимчасове перебування або дозволу на працевлаштування.
- В цілому Україна застосовуватиме обмеження в таких секторах:
  - Нотаріальні послуги: тільки громадяни України мають право надання таких послуг.
  - Поштові та кур'єрські послуги: вимога виконання законодавства про гарантії надання універсальних послуг.
  - Послуги з розповсюдження: іноземна частка у власності компанії в галузях оптової торгівлі пресою, книгами обмежена на рівні 30% впродовж 5 років після вступу до СОТ.
  - Освіта: тільки громадянин України може бути директором закладу освіти.
  - Страхування: іноземні страхові компанії зможуть надавати страхові послуги через філії тільки через 5 років після вступу до СОТ. Також діють обмеження щодо транскордонного надання послуг перестраховання та страхування ризиків.
  - Послуги з охорони здоров'я: для надання таких послуг суб'єкт повинен відповідати кваліфікаційним професійним вимогам відповідно до законодавства України.
  - Послуги інформаційних агентств: обсяг іноземних інвестицій не може перевищувати 35%.
- Україна взяла на себе також додаткові зобов'язання в таких секторах:
  - Морські перевезення: Україна надає доступ іноземним постачальникам до певних видів портових послуг: лоцманський супровід, збір сміття, буксирування, навігаційна допомога, постачання продовольства, палива, води, терміновий ремонт тощо. Також дозволено засновувати компанії з ціллю надавати послуги морського транспорту. Обмеження щодо команд кораблів незв'язані. В окремому додатку до Розкладу вказуються певні умови

надання допоміжних послуг морського транспорту. Так, наприклад, каботаж не підпадає під дію Розкладу.

- Трубопровідний транспорт: Україна зобов'язалася надавати послуги трубопровідного транспорту на принципах повної прозорості, відсутності дискримінації, робити всі можливі зусилля, зважаючи на технічні потужності трубопроводів, для якнайповнішого задоволення потреб споживачів.
- Послуги зв'язку: в окремому документі міститься опис правил щодо надання базових телекомунікаційних послуг, які включено до додаткових зобов'язань України. Він підкреслює важливість чесної конкуренції, гарантій взаємоз'єднань між операторами, доступності та прозорості інформації на ринку, функціонування незалежного регулятора, справедливого розподілу радіочастотного ресурсу. При цьому кожна країна-член має право визначати вимоги щодо універсальних телекомунікаційних послуг.
- У додатку до Розкладу зазначається, що автомобільний, залізничний, внутрішній водний транспорт та відповідні допоміжні послуги не повністю підпадають під його дію, оскільки країни зобов'язані у першу чергу дотримуватись багатосторонніх угод у цих сферах. Однак мультимодальний транспортний оператор має досить широкі можливості для провадження основної діяльності в Україні відповідно до правил СОТ.
- Винятки з режиму найбільшого сприяння складають виробництво та розповсюдження аудіо-, відео-, кіно- та телевізійної продукції; послуги внутрішнього водного, залізничного, автомобільного сполучення; послуги, пов'язані з комп'ютерними системами резервування в повітряному транспорті.
- Зобов'язання України також містять винятки, які стосуються всіх секторів. Зокрема, іноземні громадяни та особи без громадянства не мають права набувати у власність землю сільськогосподарського призначення. Доступ до субсидій та інших форм державної підтримки, в тому числі доступ до фінансових та інших матеріальних ресурсів держави, має надаватися лише громадянам України та/або юридичним особам України.
- Галузеві зобов'язання України стосуються переважно тих самих секторів, що й зобов'язання країн Балтії та Східної Європи (Латвія, Литва, Естонія, Болгарія, Хорватія). Однак кількість зобов'язань України в цілому більша (див. Таблиця 7).

Таблиця 7. Кількість чинних галузевих зобов'язань щодо торгівлі послугами.

Країна	Кількість зобов'язань
Болгарія	67
Хорватія	121
Литва	109
Латвія	115
Естонія	117
Україна	148

Джерело: USAID Analytical Comparable Report of Ukraine's Commitments.

- Після вступу України до СОТ зросте конкуренція на ринках послуг у зв'язку з покращенням доступу для іноземних компаній, що сприятиме ефективнішому розміщенню ресурсів у галузі та зростанню спеціалізації. В результаті можна очікувати розширення спектру та покращення якості послуг.

ФІЛІЇ ІНОЗЕМНИХ БАНКІВ

- Для того, щоб вийти на український ринок банківських послуг іноземні банки донедавна мали два варіанти: купити український банк або заснувати новий банк на території України. У будь-якому випадку нерезидент мав отримати попередній дозвіл Національного банку України (НБУ). В отриманні такого дозволу могло бути відмовлено, якщо існують сумніви щодо бездоганної ділової репутації або фінансового стану інвестора. Такі вимоги загалом відповідають вимогам до національних інвесторів. Відкриття іноземними банками філій на території України до вступу

України в СОТ не дозволялось.

- Незважаючи на такі обмеження, станом на 1 травня 2008 року 47 з 177 банків в Україні були банками з участю іноземного капіталу, причому 17 з них повністю належали нерезидентам. Частка нерезидентів у сукупному статутному капіталі українських банків становили 36,3%, а в активах українських банків – майже половину. Таким чином, відсутність можливості відкривати філії не стала значною перешкодою для інвестицій у банківський сектор.
- Відповідно до ГАТС країна-член СОТ зобов'язана лібералізувати торгівлю послугами, в тому числі фінансовими, та забезпечити національний режим їх надання всередині країни. Однак кожна країна має право передбачити ряд винятків з цього режиму. Крім того, у випадку фінансових послуг країна може обмежувати надання фінансових послуг компаніями-нерезидентами з міркувань забезпечення банківського нагляду та фінансової стабільності.
- Після вступу до СОТ Україна зобов'язалась допускати іноземні банки на український ринок, в тому числі через створення філій.
- На виконання цих зобов'язань Україна прийняла зміни до законодавства, що допускають створення філій іноземних банків з країн, що виконують вимоги Базельських критеріїв банківського нагляду, входять до Міжнародної групи по боротьбі з фінансовими злочинами (ФАТФ) та підписали угоду з НБУ про співпрацю в сфері банківського нагляду.
- Крім того, філії іноземних банків повинні відповідати вимогам, встановленим НБУ, мати добре фінансове становище, а філія повинна мати капітал у розмірі 10 млн. євро. На філії іноземних банків буде поширюватись українська система гарантування вкладів.
- Оскільки банківський сектор вже має суттєву іноземну участь, а величина капіталу, який необхідно інвестувати, не менша за ту, що потрібна для відкриття нового банку, то в українському банківському секторі навряд чи слід очікувати відкриття великої кількості філій іноземних банків. Крім того, велика іноземна участь на даний момент означає, що значної зміни конкурентного середовища для українських банків не відбудеться. Таким чином, вступ в СОТ не матиме суттєвих наслідків для банківського сектору.

СТРАХОВА СПРАВА

- Ринок страхування в Україні залишається порівняно невеликим за розмірами, але відзначається швидкими темпами розвитку. В Україні здійснюються 42 види обов'язкового страхування та 22 види добровільного.
- Іноземним страховим компаніям дозволено відкривати лише дочірні установи, які реєструються як резиденти України. Відповідно до чинного законодавства України лише страхові компанії, які зареєстровані в Україні, мають право надавати послуги страхування українським резидентам. Надання страхових послуг з-за кордону заборонено за винятком перестрахування. Максимально дозволена частка іноземної участі в акціонерному капіталі страхових компаній не обмежена. Типи страхових послуг, які можуть надавати страхові компанії за участю нерезидентів, також не обмежуються.
- В Україні немає вимоги щодо необхідності заснування спільного підприємства з українською страховою компанією і не існує обмежень щодо участі іноземців в управлінні компанією.
- В рамках СОТ ринок страхових послуг регулюється Угодою ГАТС. В сфері страхування країни-члени СОТ повинні сприяти усуненню обмежень на створення філій або інших форм комерційної присутності іноземних страхових компаній, усувати або послаблювати обмеження на іноземну власність на місцеві страхові компанії, юридичну форму комерційної присутності, розширення наявних операцій.
- Україна взяла на себе широкі зобов'язання в секторі страхування. Зокрема специфічним зобов'язанням України є надання дозволу іноземним страховим компаніям відкривати філії в Україні після закінчення п'ятирічного терміну з дати вступу до СОТ.
- Філіям іноземних страхових компаній буде дозволено працювати за рахунок капіталу материнських компаній, до того ж регулювання їх діяльності здійснюватиметься відповідно до міжнародних стандартів та принципів страхової діяльності.
- Також Україна взяла зобов'язання надати іноземним постачальникам страхових послуг доступ до інформації про зміни до нормативних актів у сфері страхування, що дозволить забезпечити справедливі конкурентні можливості для всіх учасників ринку. Україна зобов'язується ні на

законодавчому рівні, ні на практиці не обмежувати кількість нових ліцензій або заявок на отримання ліцензії (в тому числі розмір плати, форму та інші способи погодження заявок), які дозволяється одночасно подавати іноземному постачальнику страхових послуг, та не створювати жодних обмежень для подання іноземним постачальником страхових послуг додаткової заявки, якщо Урядом України ще не завершено розгляд його попередньої заявки.

- Лібералізація торгівлі фінансовими послугами полегшить доступ українських страхових компаній до стандартів і технологій ЄС, впровадження яких у поєднанні з потужним західним капіталом сприятиме динамічному розвитку класичних видів страхування на українському ринку та забезпеченню потреб споживачів у різноманітних страхових продуктах.

ЧАСТИНА С. ЧЛЕНСТВО В СОТ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ТОРГОВЕЛЬНІ УГОДИ

УГОДА ПРО ВІЛЬНУ ТОРГІВЛЮ З ЄС

- Створення зони вільної торгівлі (ЗВТ) між Україною та ЄС передбачається чинною Угодою про партнерство та співробітництво та низкою інших документів, зокрема в запропонованих ЄС десяти напрямках посиленого співробітництва з Україною в рамках Плану дій Україна-ЄС, а також у Спільній заяві за результатами Саміту Україна - ЄС у 2005 році.
- Метою створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС є формування спільного економічного простору України та ЄС шляхом поетапної реалізації чотирьох свобод - вільного руху товарів, послуг, капіталу та робочої сили.
- Вступ України до СОТ, що був однією з основних вимог для початку переговорів щодо створення ЗВТ, дозволив 18 лютого 2008 року офіційно розпочати переговорний процес. Сторони зазначили, що ЗВТ з Україною має стати зразковою моделлю для запровадження відповідного торговельного режиму у країнах - «східних та південних сусідах» ЄС, на які поширюється Європейська політика сусідства.
- Запровадження режиму вільної торгівлі відбуватиметься в рамках всеохоплюючої та поглибленої зони вільної торгівлі у форматі «ЗВТплюс» з акцентом на гармонізацію регуляторного середовища України з відповідними правилами та нормами ЄС.
- Зокрема, ЗВТ передбачатиме скасування імпортного мита та зниження нетарифних обмежень у торгівлі товарами, подальшу лібералізацію ринків послуг, запровадження заходів, спрямованих на поступове забезпечення вільного руху капіталу та здійснення платежів, забезпечення прозорості та передбачуваності регулювання внутрішнього ринку України згідно з європейськими та міжнародними стандартами, наближення внутрішньої політики України, зокрема у сфері конкуренції, корпоративного управління, захисту прав інтелектуальної власності, державних закупівель тощо, до загальноприйнятих правил міжнародної та європейської практики, забезпечення двостороннього митного співробітництва тощо.
- Створення ЗВТ з ЄС - найбільшим торговельним партнером України - дозволить національним виробникам нарешті отримати вільний доступ на ринок, що має найвищу ємність серед країн-сусідів України. Цей крок також сприятиме розвитку вітчизняної економіки та підвищенню добробуту населення. Більш того, створення ЗВТ є надзвичайно важливим кроком у реалізації стратегічного напрямку розвитку України - набуття членства у ЄС.

ДОДАТОК 1. БАЗОВІ БАГАТОСТОРОННІ ТОРГОВЕЛЬНІ УГОДИ СОТ

Багатосторонні угоди про торгівлю товарам

<i>Генеральна угода з тарифів і торгівлі 1994 р.</i>	Визначає основи режиму торгівлі товарами, права і зобов'язання членів СОТ в цій сфері
<i>Генеральна угода з тарифів і торгівлі 1947 р.</i>	Визначає принципи та правові норми торгівлі товарами, якими мають керуватись всі країни-учасниці
<i>Угода про сільське господарство</i>	Визначає особливості регулювання торгівлі сільськогосподарськими товарами і механізми застосування заходів та інструментів заходів державної підтримки виробництва і торгівлі в цьому секторі
<i>Угода про текстиль та одяг</i>	Визначає особливості регулювання торгівлі текстилем і одягом. Втратила чинність 1 січня 2005 року
<i>Угода про застосування санітарних та фітосанітарних заходів</i>	Визначає умови застосування заходів санітарного і фітосанітарного контролю
<i>Угода про технічні бар'єри у торгівлі.</i>	Визначає умови застосування стандартів, технічних регламентів, процедур сертифікації
<i>Угода про пов'язані з торгівлею інвестиційні заходи.</i>	Визначає інвестиційні заходи, які суперечать положенням СОТ, порядку та термінів їх поетапного скасування
<i>Угода про застосування статті VII ГАТТ 1994 (митна оцінка товарів).</i>	Визначає правила оцінки митної вартості товарів
<i>Угода про передвідвантажувальну інспекцію</i>	Визначає умови та принципи проведення передвідвантажувальних інспекцій
<i>Угода про правила визначення походження.</i>	Визначає принципи визначення походження товарів
<i>Угода про процедури ліцензування імпорту.</i>	Встановлює процедури і форми ліцензування імпорту
<i>Угода про субсидії та компенсаційні заходи.</i>	Визначає види, умови і процедури застосування субсидій та застосування заходів, спрямованих на протидію субсидуванню
<i>Угода про застосування статті VI ГАТТ 1994 (антидемпінг).</i>	Визначає умови і процедури застосування заходів боротьби з демпінгом
<i>Угода про захисні заходи</i>	Визначає умови і процедури застосування заходів протидії зростанню імпорту

Інші багатосторонні угоди

<i>Генеральна угода про торгівлю послугами.</i>	Визначає засади режиму торгівлі послугами, права і зобов'язання членів СОТ в цій сфері
<i>Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності.</i>	Визначає права і зобов'язання членів СОТ в області захисту прав інтелектуальної власності в частині, що стосується міжнародної торгівлі
<i>Домовленість про правила і процедури врегулювання суперечок</i>	Визначає умови і процедури врегулювання суперечок між членами СОТ у зв'язку з виконанням ними зобов'язань по всіх угодах СОТ
<i>Механізм по огляду торговельної політики.</i>	Визначає умови і загальні параметри огляду торговельної політики членів СОТ

ДОДАТОК 2. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ ЩОДО ВВІЗНИХ МИТ

Таблиця Д1. Порівняння середньозважених ставок ввізних мит на момент вступу України до СОТ та їх зв'язаного рівня відповідно до зобов'язань України перед Світовою організацією торгівлі

Код ГС	Опис товарної категорії	РНС ставка ввізного мита на момент вступу до СОТ, %	Зв'язаний рівень РНС ставки ввізного мита на дату вступу до СОТ, %
01	живі тварини	6,26	6,13
02	м'ясо та харчові субпродукти	14,96	9,85
03	риба і ракоподібні	3,37	2,32
04	молоко та молочні продукти, яйця; мед	9,08	8,62
05	інші продукти тваринного походження	12,75	12,70
06	живі рослини та продукти квітництва	14,99	13,22
07	овочі, коренеплоди	16,83	14,16
08	їстівні плоди і горіхи; цитрусові	4,19	1,25
09	кава, чай, прянощі	8,57	5,97
10	зернові культури	5,68	4,35
11	продукція борошномельно-круп'яної промисловості	13,35	11,31
12	насіння і плоди олійних рослин	5,12	5,11
13	камеді, смоли	16,30	16,23
14	інші продукти рослинного походження	20,00	20,00
15	жири та олії тваринного або рослинного походження	2,57	1,56
16	продукти з м'яса, риби	15,99	12,77
17	цукор і кондитерські вироби з цукру	45,76	45,10
18	какао та продукти з нього	10,91	1,91
19	продукти із зернових культур	9,86	9,36
20	продукти переробки овочів, плодів	9,76	7,20
21	різні харчові продукти	12,14	8,66
22	алкогольні і безалкогольні напої та оцет	50,89	14,51
23	залишки і відходи харчової промисловості	9,95	7,32
24	тютюн	8,60	7,90
25	сіль, сірка, штукатурні матеріали, цемент	3,67	3,67
26	руди, шлаки та зола	1,27	1,27
27	енергетичні матеріали; нафта та продукти її перегонки	5,61	5,61
28	продукти неорганічної хімії	5,26	5,26
29	органічні хімічні сполуки	3,08	3,08
30	фармацевтична продукція	0,00	0,00
31	добрива	6,50	6,50
32	екстракти дубильні, барвники	6,04	6,04
33	ефірні олії, косметичні препарати	6,26	6,26
34	мило, мийні засоби	6,50	6,50
35	білкові речовини	6,30	6,30

ЧЛЕНСТВО УКРАЇНИ В СОТ:
ОГЛЯД ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КОМЕНТАРІ ДО НИХ

Код ГС	Опис товарної категорії	РНС ставка ввізного мита на момент вступу до СОТ, %	Зв'язаний рівень РНС ставки ввізного мита на дату вступу до СОТ, %
36	порох і вибухові речовини	6,50	6,50
37	фото- або кінематографічні товари	6,50	6,50
38	інші продукти хімічної промисловості	6,41	6,41
39	полімерні матеріали, пластмаси	5,18	5,18
40	каучук, гума	6,01	5,97
41	шкури та шкіра необроблені	2,78	2,78
42	вироби з шкіри	14,40	14,40
43	хутряна сировина	3,04	3,04
44	деревина і вироби з деревини	0,46	0,46
45	пробка та вироби з неї	8,95	8,95
46	вироби з соломи	9,51	9,51
47	маса з деревини	0,00	0,00
48	папір та картон	0,00	0,00
49	друкована продукція	0,00	0,00
50	шовк	2,00	2,00
51	вовна	1,70	1,70
52	бавовна (тканини)	2,60	2,60
53	інші рослинні волокна	4,90	4,90
54	нитки синтетичні або штучні	3,69	3,69
55	хімічні штапельні волокна	0,30	0,30
56	вата	4,20	4,20
57	килими	7,91	7,91
58	спеціальні тканини	7,32	7,32
59	текстильні матеріали	6,89	6,89
60	трикотажні полотна	7,96	7,96
61	одяг трикотажний	11,81	11,81
62	одяг текстильний	10,69	10,69
63	інші готові текстильні вироби	6,87	6,87
64	взуття	10,00	10,00
65	головні убори	10,00	10,00
66	парасольки	10,00	10,00
67	оброблені перо та пух	10,00	10,00
68	вироби з каменю, гіпсу, цементу	8,49	8,48
69	керамічні вироби	6,71	6,71
70	скло та вироби із скла	9,50	8,68
71	дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння, дорогоцінні метали та вироби з них	1,51	1,51
72	чорні метали	3,02	3,02
73	вироби з чорних металів	0,00	0,00
74	мідь і вироби з міді	0,00	0,00
75	нікель і вироби з нікелю	0,00	0,00
76	алюміній і вироби з алюмінію	0,00	0,00
78	свинець і вироби із свинцю	0,00	0,00
79	цинк і вироби із цинку	0,00	0,00
80	олово та вироби з олова	0,00	0,00
81	інші недорогоцінні метали	7,82	7,82
82	інструменти, ножові вироби	8,21	8,21
83	інші вироби з недорогоцінних металів	4,80	4,67
84	котли, машини, апарати і механічні пристрої	3,96	3,83
85	електричні машини і устаткування	6,34	6,17
86	залізничні або трамвайні локомотиви, шляхове обладнання	8,54	8,54

ЧЛЕНСТВО УКРАЇНИ В СОТ:
ОГЛЯД ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КОМЕНТАРІ ДО НИХ

<i>Код ГС</i>	Опис товарної категорії	РНС ставка ввізного мита на момент вступу до СОТ, %	Зв'язаний рівень РНС ставки ввізного мита на дату вступу до СОТ, %
87	наземні транспортні засоби, крім залізничних	6,54	5,52
88	аеронавігаційні або космічні апарати	7,04	7,04
89	плавучі засоби морські або річкові	2,16	1,05
90	прилади і апарати	9,65	9,64
91	годинники	6,41	6,41
92	музичні інструменти	3,52	2,48
93	зброя, боєприпаси; їх частини та приладдя	1,58	1,58
94	меблі	9,53	9,53
95	іграшки, ігри	7,10	7,10
96	різні готові вироби		
97	вироби мистецтва		

Джерело: Міністерство економіки України, розрахунки USAID на основі даних торгівлі 2004-2005 років